

Pirkanmaan hyvinvointialue
PL 272, 33101 Tampere
etunimi.sukunimi@pirha.fi
pirha.fi

Vastaus valtuustoaloitteeseen lähiasemien, oma-asemien sekä lähiasiointipisteiden palvelutarjonnan yhteensovittamisesta kuntien ja kaupunkien järjestämän palveluliikenteen kanssa

Aluevaltuutettu Miia Kinnari (ps) on jättänyt valtuustoaloitteen Pirkanmaan hyvinvointialueen aluevaltuuston kokouksessa 10.2.2025 § 24. Aloitteen on allekirjoittanut perussuomalaisten valtuustoryhmä.

Aloitteessa esitetään, että Pirkanmaan hyvinvointialue tarkastelee hyvässä yhteistyössä kuntien ja kaupunkien kanssa hyvinvointialueen lähiasemien, lähiasiointipisteiden ja muun alueellisen toiminnan sijoittumista suhteessa alueen palvelu- ja asiointiliikenteeseen. Tavoitteena on, että nämä toisiaan tukevat palvelut integroidaan siten, että mahdollisimman monella asukkaalla on todellinen mahdollisuus hyödyntää lähiasemien ja asiointipisteiden palveluita hyödyntäen kuntien ja kaupunkien järjestämää palvelu- ja asiointiliikennettä.

Hyvinvointialueen ja kuntien välinen yhteistyö asiointi- ja palveluliikenteen suunnittelussa

Pirkanmaan hyvinvointialue tekee tiivistä yhteistyötä alueen kuntien kanssa asukkaiden hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseksi. Yhteinen tavoite sekä kunnilla että hyvinvointialueella on parantaa väestön hyvinvointia ja terveyttä. Tämä tehtävä perustuu sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain (612/2021) 6 ja 7 §:iin.

Hyvinvointialueen strategiassa korostetaan ennaltaehkäisevää toimintaa sekä yhteistyötä kuntien ja järjestöjen kanssa. Ikäihmisten hyvinvointisuunnitelmassa (2023–2026) painotetaan liikunnallisuuden ja aktiivisuuden tukemista, jota toteutetaan yhdessä kuntien ja kolmannen sektorin toimijoiden kanssa. Myös IKI2035- ja VAPA2035-kehittämishjelmien keskeisiin

tavoitteisiin kuuluu ennaltaehkäisevien palvelujen vahvistaminen sekä kumppanuuksien kehittäminen, erityisesti alueen kuntien kanssa.

Ikäihmisten ja vammaisten ennaltaehkäisevien palveluiden vastuuhenkilöt tapasivat vuoden 2024 aikana kaikkien kuntien edustajat kuntakohtaisissa neuvotteluissa. Yhteistyötapaamisten teemana olivat lähitoripalvelun lisäksi myös asiointi- ja palveluliikenne.

Pirkanmaan hyvinvointialue on mukana Pirkanmaan alueella liikkumisen ratkaisuja suunnittelevassa ELY-keskuksen organisoimassa yhteistyöryhmässä yhdessä Tuomi Logistiikan kanssa. Ryhmässä on mukana myös kuntien edustajia, jotka vastaavat palvelu- ja asiointiliikenteestä. Tuomi Logistiikka vastaa palvelu- ja asiointiliikenteestä Tampereella, Pirkkalassa ja Akaassa, ja edistää reittien tarkoituksenmukaista suunnittelua näillä alueilla.

Palvelu- ja asiointiliikenteellä sosiaali- ja terveyspalveluihin

Kun joukkoliikenne on esteetöntä ja saavutettavaa, jokaisella kuntalaisella on mahdollisuus päästä tarvitsemiinsa sosiaali- ja terveyspalveluihin. Kuntien järjestämät liikkumista tukevat palvelut ovat erityisen tärkeitä ikääntyneille ja vammaisille henkilöille, joiden toimintakyky on heikentynyt. Palvelu- ja asiointiliikenne on tärkeä osa ikääntyneiden mahdollisuutta itsenäiseen liikkumiseen.

Ikäihmisten ja vammaisten palvelulinjalla toimii liikkumisen tuen tiimi. Sen tehtäviin sisältyy ohjaus ja tuki asukkaiden liikkumisessa mahdollisimman itsenäisesti esteettömässä joukkoliikenteessä, toimintakyvyn rajoitteista huolimatta. Tiimissä työskentelevät palveluavustajat tekevät yhdessä asukkaiden kanssa harjoitusmatkoja esimerkiksi asiointi- ja palveluliikenteessä, toimivat saattajina ja kaikin tavoin auttavat asiakkaita löytämään kuntien tarjoamat itsenäisen liikkumisen mahdollisuudet. Liikkumisen tuen tiimi on aktiivisesti yhteydessä kuntiin sekä palvelu- ja asiointiliikenteen palveluntuottajiin aina, kun asiakkaiden kanssa havaitaan puutteita tai syntyy kehittämis ehdotuksia esimerkiksi reittien osalta.

Sote-keskuspalveluissa palvelu- ja asiointiliikenne on huomioitu palveluverkkosuunnitelmaa tehtäessä. Lähiasiointipisteiden asukasilloissa ja työpajoissa (henkilöstö ja asiakkaat) on selvitetty asiointi- ja palveluliikenteen aikatauluja ja nämä on huomioitu asiakaspalvelupisteiden aukioloajoissa. Lähiasemat ovat laajasti auki virka-aikaan, joten asiointi sovituille käynneille pitäisi onnistua asiointi- ja palveluliikenteellä. Asiakaspalautetta liikkumisen haasteista lähiasemille ei ole saatu.

Hyvinvointialue edellytti lähitoritoimintaa hankkiessaan, että lähitori sijaitsee palveluliikenteen reitin varrella. Pirkanmaan hyvinvointialueen ikääntyneiden ja vammaisten ennaltaehkäisevissä palveluissa tehdään aktiivisesti työtä sen eteen, että kuntien asiointi- ja palveluliikenne säilyy ja kehittyy. Pirkanmaalaisia ohjataan käyttämään näitä liikenneyhteyksiä ja tuodaan asiakasnäkökulmaa esiin yhteistyössä kuntien kanssa hyvinvoinnin ja terveyden edistämisessä.

Toimivalla palvelu- ja asiointiliikenteellä tuetaan alueen elinvoimaisuutta, kestäväää liikennettä, asukkaiden elämän laatua ja toimintakykyä. Hyvin toimivat kuntien palvelut tukevat asukkaiden hyvinvointia ja voivat vähentää raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta.

Johtopäätökset

Valtuustoaloitteessa esiin nostettu yhteistyö lähipalvelujen sekä palvelu- ja asiointiliikenteen kehittämisessä on erittäin arvokasta. On tärkeää, että palvelut ovat saavutettavissa kaikille, myös erityisryhmille. Pirkanmaan hyvinvointialue tekee aktiivisesti työtä tämän eteen keräämällä asiakkailta tietoa liikkumisen haasteista ja jakamalla tätä tietoa kuntien käyttöön.

Palveluverkkoa suunniteltaessa huomioidaan esteettömän joukkoliikenteen tarjoamat mahdollisuudet, jotta palveluihin pääsy voidaan turvata mahdollisimman laajasti.

Yhteistyö kuntien kanssa palvelu- ja asiointiliikenteen kehittämiseksi jatkuu osana hyvinvointialueen palveluverkkotyötä sekä IKI2035- ja VAPA2035-kehittämishohjelmia. Toimivan liikenteen edellytyksenä on kuntien sitoutuminen kehittämistyöhön yhdessä asukkaiden kanssa. Yhteinen vastuu ulottuu myös palveluista tiedottamiseen, sillä Liikkumisen tuen tiimin kokemuksen mukaan kuntalaiset tuntevat palvelu- ja asiointiliikenteen mahdollisuudet yhä melko heikosti. Yhteisenä tavoitteena tulee olla reittien optimointi sekä ikäihmisten ja vammaisten henkilöiden liikkumismahdollisuuksien parantaminen.

Erityisryhmien liikkumisen edistämisessä myös Pirkanmaan hyvinvointialueen sekä kuntien vanhus- ja vammaisneuvostoilla on tärkeä rooli. Esteettömät palvelut hyödyttävät kaikkia kuntalaisia.

Tuukka Salkoaho, integraatiojohtaja, tuukka.salkoaho@pirha.fi, p. 040 806 3086

Tuula Jutila, toimialuejohtaja, tuula.jutila@pirha.fi, p. 050 583 9025

Milja Koljonen, palvelujohtaja, milja.koljonen@pirha.fi, p.044 422 2252

Jukka Karjalainen, ylilääkäri, jukka.karjalainen@pirha.fi, p. 040 639 7859